

1919.

Angående kåtört, *Pinguicula vulgaris*.

Den i Eder frågelista 1 omnämnda
kåtorthen väcker rätt allmänt på tanka lo-
kaler, men var ej känd under detta namn
utan kallades fhämtgräs. Tåtmjölk tillreddes
aldrig på orten, men årtens egenskaper att
göra mjölk tått voro kända. Sålunda kunde
man ibland få mjölk, som efter en eller
annan dag visade benägenhet att bilda
långa trådar, symmetligen om man slog den
i kaffe, där den bildade en reg, gråbrun
klump på botten av kaffet. Detta
kallades att mjölkka hände. "Mjölkka rån-
nar! Då har koerna äte fhämtgräs." Mjölken
ansågs mündervärdig.]

Tåtorrens användning var emellan-
tid av medicinsk art, det hände vid kör-
ning med slar under den varma årstiden

1.

Småland
Handboäds hä

Högstug

C. E. Hultgren

1953.

att en ock plötsligt stannade och ställde sig att draga djupa andedrag samt utandas luften med ett vinnande ljud. Så kunde han fortsätta hiintals, varför han omedelbart spändes ifrån och ledde in i en skugga. Förflyttningen skedde ofta med stor svårighet. Så fick bonden eller någon annan på gården springa, köra eller rida till någon, som vittne var flämsgräset väckte. Samtalet vid framkomsten dit följer här: "Ann-lotta, skaff (skaffa) må lite flämsgräs måsamma, min tette (vänster) har fått flämsen så dant!" "Jane (gäma) sku då va; men då få han höre (om bonden hade skjuts) må te måte äng. Där på då va." "Ja, babe sitt opp näste (nos) mej." Så letades 4-5 stånd tätört upp, anbringades i en liten ball av gräs och stop-

padas så långt in i ocens svaly, att han måste välja alltsammans. Efter en stund lugnade flämtningen av och djuret kunde återgå till arbetet.

Sjukdansen ansågs bero på värme och överanstängning. Något signeri eller trolldam ansågs ej behövt vid denna kur, som kunde utföras av wren som helst. Ersättningen till den, som anskaffade örten var 10 öre eller ett stop mjölk.

Märkvärdigt nog visste bönderna i regel ej var tätörten växte, utan anlidade backstugriddare, gummor och barn, som vid bärplockning och vedsamlande lade märke till växtplatserna för åtskilligt "grönt", som dugde till ett och annat.